

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: M2020/00166/KI

Vårt Dnr: 2020_09

2020-05-31

Miljödepartementet

Klimatenheten

m.remissvar@regeringskansliet.se

emi.hijino@regeringskansliet.se

BETÄNKANDET VÄGEN TILL EN KLIMATPOSITIV FRAMTID

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna har fått rubricerat betänkande på remiss. IKEM har följande synpunkter.

VÅRA MEDLEMSFÖRETAG HAR EN VIKTIG ROLL I OMSTÄLLNINGEN AV SAMHÄLLET

Våra medlemsföretag producerar viktiga insatsvaror som är nödvändiga i princip alla förädlingskedjor. Därför är företagets förmåga att bidra till sina kunders omställning en förutsättning för en lyckad omställning av samhället i stort. Företagen är utpräglat exportorienterade och utsatta för internationell konkurrens. Genom vidareförädling av klimatvänlig el i effektiva processanläggningar kan svensk industri möta internationell efterfrågan, bidra till en positiv handelsbalans och samtidigt bidra till global klimatnytta. En nyckel till framgång i det sammanhanget är global konkurrenskraft. Därför är lika spelregler för industrin såväl inom som utanför Europa en viktig förutsättning både för långsiktig tillväxt och omställning inom industrin.

UTSLÄPPSMINSKNINGAR OCH KOMPLETTERANDE ÅTGÄRDER

Utredningen drar slutsatsen att kompletterande åtgärder behövs för att kompensera för utsläpp som med dagens kunskap och teknik inte helt kan elimineras. Vidare görs bedömningen att en minskning av utsläppen med 85% innebär att utsläppen från industrin behöver ligga nära noll år 2045.

IKEM konstaterar att det finns utsläpp som är svåra att minska, inte minst inom industrin, och att de kompletterande åtgärderna är nödvändiga redan för att nå netto-noll målet. Såväl tekniska som ekonomiska svårigheter ska övervinnas på ett sätt som är attraktivt och möjligt för omvärlden att följa. I Regeringens klimathandlingsplan uttrycks detta på följande sätt:

”Sverige ska visa att det går att ställa om och bli ett fossilfritt land med bibehållen konkurrenskraft och välfärd. Klimatpolitiken ska inte utformas så att utsläppen bara flyttar någon annanstans på grund av att t.ex. industri eller andra verksamheter flyttar till länder med lägre miljökrav. Tvärtom kan Sverige bidra till minskade utsläpp även utanför Sverige genom att bidra till att klimatpolitiken kan skärpas inom EU och i andra länder, liksom genom att exportera klimatsmart energi och andra klimatsmarta lösningar.”¹

IKEM anser att kompletterande åtgärder ska ses i denna kontext och att det är väl motiverat att använda dem för att värna den globala klimatnytta som svensk industri bidrar med genom sin export.

KLIMATNEUTRAL PRODUKTION KAN UPPNÅS PÅ MÅNGA OLIKA SÄTT

Omställning av de återstående koldioxidutsläppen inom svensk industri innebär insatser inom forskning och utveckling, kräver stora investeringar i ny teknik, risktagande och tar tid att genomföra. Biobaserade bränslen och råvaror, elektrifiering av processer, återvinning av avfall till ny råvara, CCS och CCU är olika sätt för industrin att åstadkomma en klimatneutral produktion.

IKEM anser att vägen mot nollutsläpp inom industrin ligger i en mångfald av lösningar. Vi anser att åtgärder behövs för att förutsättningar ska komma på plats som möjliggör klimatneutral produktion inom industrin. IKEM anser att de främjande åtgärder som föreslås i utredningen för CCS också ska omfatta CCU. CCS kan ses som ett försteg till CCU och det är viktigt att styrningen av CCS inte skapar hinder för återvinning av koldioxid. IKEM ser därför positivt på förslaget om att Energimyndigheten etablerar ett nationellt CCS-centrum för att bredda kunskapen om CCS i Sverige. Vi anser att förslaget om nationellt centrum för CCS också ska omfatta CCU för att säkra att resurseffektiva lösningar för klimatneutral produktion optimeras och inte hindras.

KLARGÖR FINANSIERINGEN AV FÖRESLAGNA STÖD

För att bygga en fullskalig koldioxidavskiljningsanläggning kommer betydande investeringar att behöva göras. En långsiktig samverkan mellan staten och industrin kommer att behövas för att säkerställa att kapitalintensiva projekt kommer till stånd. IKEM anser att finansieringen av de föreslagna stöden för CCS behöver klargöras. Vi anser att det vore kontraproduktivt för omställningen att lägga denna kostnad på konkurrensutsatt industri.

SLUTNA KRETSLOPP OCH CIRKULÄR EKONOMI PÅKALLAR NY ANALYS

IKEM vill framhålla att det är möjligt att nå en klimatneutral produktion med såväl biobaserad som fossil råvara. Genom slutna kretslopp för tex plast kan uttjänta produkter återvinnas till nya genom mekanisk eller kemisk återvinning. Samma gäller återvinning av koldioxid till ny råvara. IKEM ser stora möjligheter till resurs- och climateffektiva flöden i en utvecklad cirkulär ekonomi. Med fokus på kolet som råvara i ett slutet kretslopp finns anledning att se över analyser som bygger på linjära flöden. När återvinning sker av produkter eller koldioxid sker inga utsläpp till atmosfären och behovet av ny råvara minskar.

¹ Proposition 2019/20:65 – En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan, s. 9

KLIMATVÄNLIGA PRODUKTER MÅSTE EFTERFRÅGAS

Produkter med noll eller positiv klimatpåverkan kommer att kosta mer än motsvarande produkter på marknaden med ett högre koldioxidavtryck. Det måste därför finnas aktörer som efterfrågar mer klimatvänliga produkter och också är beredda att betala mer för dem för att omställning ska stärka industrin. Offentlig upphandling kan vara ett viktigt verktyg för att skapa en sådan efterfrågan.

OMSTÄLLNINGEN KRÄVER EL OCH EFFEKTIVA TILLSTÅNDSPROCESSER

En framgångsrik omställning kräver att också förutsättningar som företagen själva inte förfogar över är på plats. Detta gäller inte minst en stabil och tillräcklig elförsörjning med låg negativ klimatpåverkan till konkurrenskraftig kostnad samt effektiva och förutsebara tillståndsprocesser som främjar omställning.

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna

Mikael Möller
Chef näringspolitiska EU frågor